

ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БОЛНИЧНА И ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ И ЗДРАВНИ ЗАВЕДЕНИЯ КЪМ 31.12.2011 ГОДИНА

1. Лечебни заведения и леглови фонд

В края на 2011 г. в страната функционират 344 заведения за болнична помощ с 47 391 легла в тях (табл. 1). От тях болниците са 315 с 44 811 легла. Заведенията за извънболнична помощ са 1 770 с 924 легла, а другите лечебни и здравни заведения са 150 с 4 546 легла.

1. Лечебни и здравни заведения към 31.12.2011 година

	(Брой)	
	Заведения	Легла
Лечебни заведения за болнична помощ	344	47391
Болници	315	44811
Многопрофилни болници	167	31546
Специализирани болници	148	13265
Центрове за кожно-венерически заболявания ¹	10	100
Комплексни онкологични центрове ²	7	1152
Центрове за психично здраве ³	12	1328
Лечебни заведения за извънболнична помощ	1770	924
Диагностично-консултативни центрове	121	263
Медицински центрове	559	617
Дентални центрове	49	6
Медико-дентални центрове	35	38
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	1006	-
Други лечебни и здравни заведения	150	4546
в това число:		
Центрове за спешна медицинска помощ	28	-
Регионални здравни инспекции	28	-
Центрове за трансфузионна хематология	4	-
Хосписи	49	790
Домове за медико-социални грижи за деца	31	3756

¹ До 2009 г. - кожно-венерически диспансери.

² До 2009 г. - онкологични диспансери.

³ До 2009 г. - психиатрични диспансери.

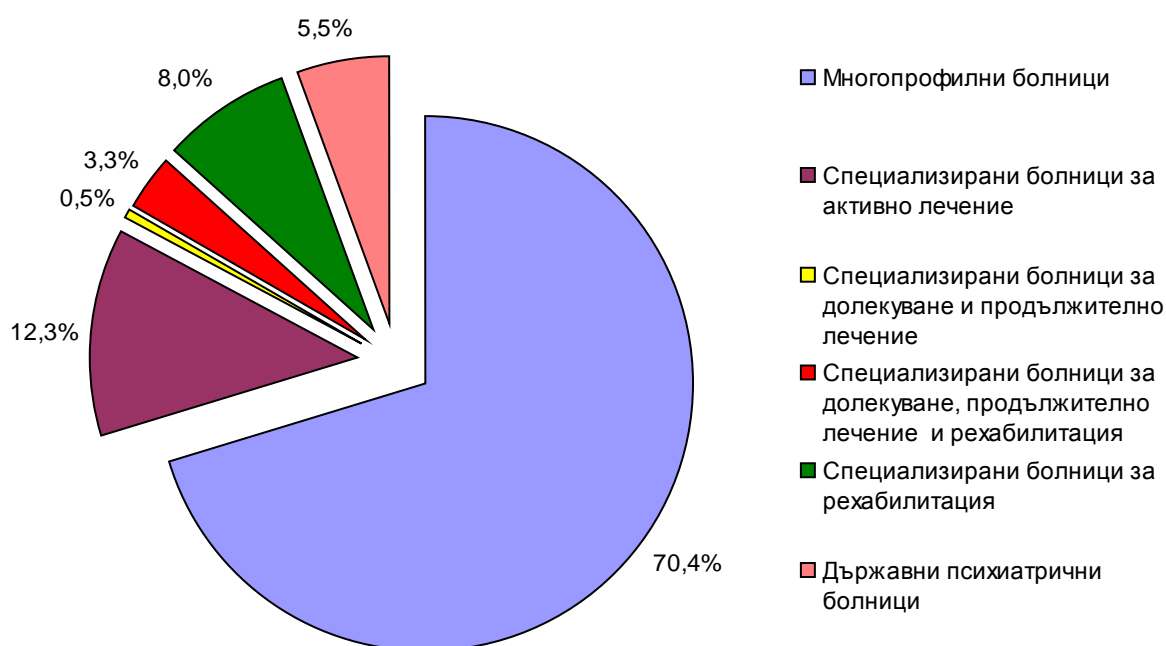

www.nsi.bg

Заведенията за болнична помощ включват болници, центрове за кожно-венерически заболявания, центрове по психично здраве и комплексни онкологични центрове.

Съгласно Закона за лечебните заведения болниците са многопрофилни и специализирани. Многопрофилните болници са 167 с 31 546 легла в тях, а специализираните - 148 с 13 265 легла. В сравнение с 2010 г. легловият фонд на болниците намалява с 2.2% изцяло за сметка на намаления брой на леглата в многопрофилните болници.

Фиг. 1. Леглови фонд на болниците към 31.12.2011 г. по видове заведения

Към 31.12.2011 г. 167 болници са многопрофилни (53.0%), като в тях е съсредоточен 70.4% от легловия фонд на всички болници в страната (фиг. 1). Броят на леглата в тези заведения варира в широки граници от 15 до 1 345 легла, като най-голям е броят им в университетските болници.

Специализираните болници за активно лечение са 92 с 5 534 легла. Специализираните болници за долекуване и продължително лечение са 5 с 241 легла. В края на годината в страната функционират 16 специализирани болници за долекуване, продължително лечение и рехабилитация с 1 469 легла и 23 специализирани болници за рехабилитация с 3 573 легла.

Държавните психиатрични болници са 12 с 2 448 легла.

В съответствие с измененията в Закона за лечебните заведения (ДВ, бр. 59 от 31.07.2010 г.) през 2010 и 2011 г. диспансерите в страната бяха преобразувани в центрове или специализирани болници. Към заведенията за болнична помощ се отнасят и центрoвете със стационар, които

www.nsi.bg

при регистрацията си като основна дейност са посочили болнична дейност. Разпределението на тези заведения по видове е, както следва:

- Центрове за кожно-венерически заболявания 10 заведения със 100 легла;
- Комплексни онкологични центрове 7 заведения с 1 152 легла;
- Центрове за психично здраве 12 заведения с 1 328 легла.

Осигуреността на населението с болнични легла в края на 2011 г. е 647 на 100 000 души от населението.

В края на 2011 г. броят на **заведенията за извънболнична помощ** е 1 770 с 924 легла за краткосрочно лечение. В сравнение с 2010 г. броят на заведенията се увеличава с 9.7%, а броят на леглата в тях намалява с 1.5%. Увеличават се всички видове заведения за извънболнична помощ с изключение на денталните центрове, чийто брой остава непроменен към 31.12.2011 година.

Сред заведенията, които се занимават с клинична медицина, най-голям е броят и легловият фонд на медицинските центрове - 559 заведения с 617 легла. Диагностично-консултативните центрове са 121 с 263 легла, денталните центрове са 49 с 6 легла, медико-денталните центрове - 35 заведения с 38 легла.

В края на годината в страната функционират 302 самостоятелни медико-диагностични и 704 самостоятелни медико-технически лаборатории.

Към **други лечебни и здравни заведения** се отнасят центрoвете за спешна медицинска помощ, регионалните здравни инспекции, домовете за медико-социални грижи за деца, хосписи, национални центрове без легла, диализни центрове и центрове за трансфузионна хематология. В края на 2011 г. броят на тези заведения е 150 с 4 546 легла. В сравнение с края на 2010 г. броят на тези заведения намалява поради структурните промени, извършени в системата на здравеопазването в страната, и обединяването на регионалните центрове по здравеопазване и регионалните инспекции за опазване и контрол на общественото здраве.

Най-многобройни сред другите лечебни и здравни заведения са хосписите - 49 заведения със 790 легла. Броят на заведенията намалява в сравнение с предходната година, но се увеличава легловият им фонд (с 10.3%).

2. Медицински персонал

В края на 2011 г. на основен трудов договор в лечебните и здравните заведения в страната практикуват 28 411 лекари (табл. 2). Лекарите по дентална медицина са 6 655. Медицинските специалисти по здравни грижи са 47 427, от тях 31 609 са медицински сестри. В лечебните и здравните заведения на основен трудов договор работят и 37 378 души друг персонал с немедицинско образование.

2. Медицински персонал

	2009	2010	2011	2009	2010	2011
	брой			на 10 000 души от населението		
Лекари	27988	27997	28411	37.0	37.3	38.8
Лекари по дентална медицина	6493	6355	6655	8.6	8.5	9.1
Медицински специалисти по здравни грижи	48099	47468	47427	63.6	63.3	64.7
Фелдшери	2534	2417	2439	3.4	3.2	3.3
Акушерки	3289	3247	3270	4.3	4.3	4.5
Медицински сестри	31961	31786	31609	42.3	42.4	43.1
Лаборанти (клинични и рентгенови)	5932	5765	5837	7.8	7.7	8.0
Зъботехници	1350	1280	1514	1.8	1.7	2.1
Помощник-фармацевти	240	242	233	0.3	0.3	0.3
Други медицински специалисти	2793	2731	2525	3.7	3.6	3.4
Население на един						
лекар	270	268	258	x	x	x
лекар по дентална медицина	1165	1181	1101	x	x	x

Според практикуваната специалност лекарите в лечебните и здравните заведения се разпределят, както следва:

- Специалности с преобладаваща терапевтична насоченост - 11 807 лекари;
- Специалности с преобладаваща хирургична насоченост - 5 903 лекари;
- Специалности с преобладаваща клинично-диагностична насоченост - 2 434 лекари;
- Специалности с друга насоченост - 983 лекари;
- Практикуващи лекари в практики за първична и специализирана медицинска помощ, сключили договор с НЗОК - 7 284 лекари.

Сред всички специалности в края на 2011 г. най-голям е дялът на общопрактикуващите лекари - 4 697, или 16.5% от всички практикуващи лекари в страната. Специалистите, практикуващи по специалностите хирургия и вътрешни болести, са съответно 1 474 и 1 467 (по 5.2%). В структурата на лекарите по специалности следват: анестезиология и интензивно лечение (1 439, или 5.1%), детски болести (1 423, или 5.0%) и акушерство и гинекология (1 386, или 4.9%).

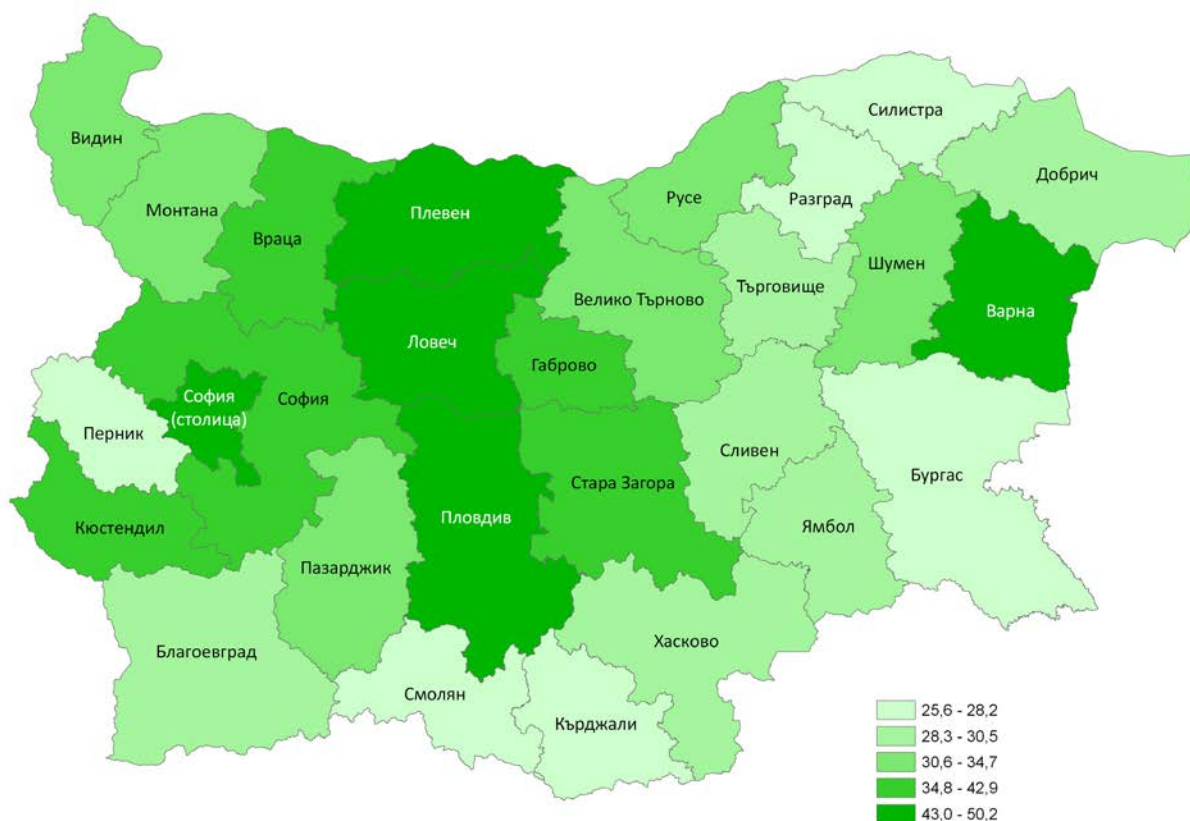
В зависимост от лечебното заведение, в което работят на основен трудов договор, медицинските специалисти в страната се разпределят, както следва:

www.nsi.bg

- В заведенията за болнична помощ (болници и центрове със стационар) практикуват 15 264 лекари и 82 лекари по дентална медицина. Медицинските специалисти по здравни грижи са 28 840, от които 20 651 са медицински сестри.
- В заведенията за извънболнична помощ работещите на основен трудов договор лекари са 10 589, лекарите по дентална медицина - 6 239. Тук се включват и всички лекари (7 284) и лекари по дентална медицина (5 974), които работят в индивидуални и групови практики по договор с НЗОК. От другите заведения за допълнителна помощ най-голям е дялът на лекарите, работещи на основен трудов договор в диагностично-консултативните центрове (1 558) и медицинските центрове (1 363). В самостоятелни медико-диагностични лаборатории в края на 2011 г. работят 249 лекари.
- В други лечебни и здравни заведения (вкл. детски ясли и кабинети в училища) към 31.12.2011 г. на основен трудов договор работят 2 538 лекари и 334 лекари по дентална медицина.
- В санаториални заведения към края на 2011 г. на основен трудов договор работят 20 лекари.

**Фиг. 2. Осигуреност с лекари на 10 000 души от населението
към 31.12.2011 г. по области**

www.nsi.bg

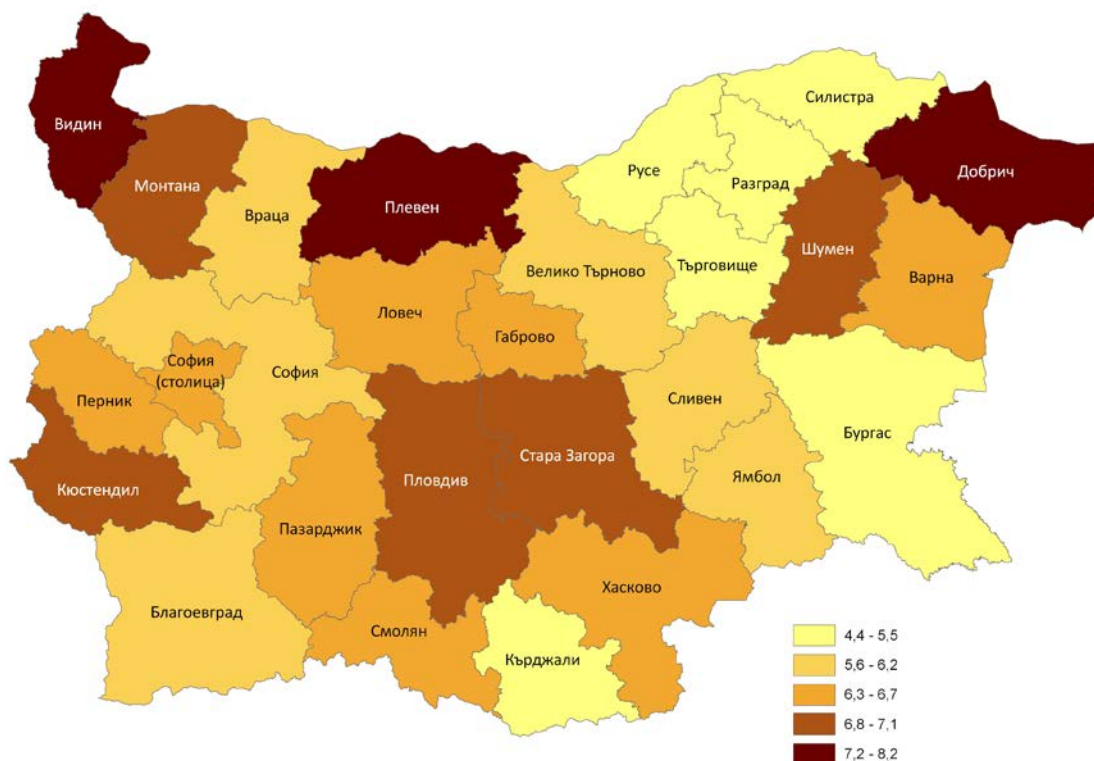
Осигуреността с лекари в края на 2011 г. е 38.8 на 10 000 души от населението. Осигуреността с лекари по дентална медицина е 9.1 на 10 000 души от населението.

При анализиране на данните за осигуреност на населението с медицинска помощ по области трябва да се имат предвид специфичните особености на медицинското обслужване. Лечебните заведения не са свързани пряко само с обслужването на населението на едно населено място или община и достъпът до медицинска помощ е свободен. Голяма част от заведенията обслужват населението на една област или група общини, а специализираните заведения обслужват населението на няколко области. Заведенията с национален обхват независимо от тяхното местонамиране обслужват населението на цялата страна.

Показателят за осигуреност с лекари по области варира от 25.6 до 50.2 на 10 000 души от населението. Най-висока е осигуреността на населението с лекари в областите, в чиито центрове има медицински университети и университетски болници. Стойности над този за страната има показателят за областите Плевен (50.2), София (столица) (45.1), Варна (45.0), Пловдив (43.8), Ловеч (43.7), Стара Загора (42.9) и София (39.0).

Най-ниски са стойностите на показателя в областите Разград (25.6 на 10 000 души от населението), Силистра (26.3), Перник (26.5) и Кърджали (26.6).

Фиг. 3. Осигуреност с общопрактикуващи лекари на 10 000 души от населението към 31.12.2011 г. по области

В края на 2011 г. осигуреността с общопрактикуващи лекари в страната е 6.4 на 10 000 души от населението. За 13 от областите показателят е по-висок от този за страната. Най-висока е осигуреността на населението с общопрактикуващи лекари в областите Плевен (8.2 на 10 000 души), Видин и Добрич (по 7.3 на 10 000 души) и Стара Загора (7.1 на 10 000 души). Най-ниска

е осигуреността на населението с общопрактикуващи лекари в областите Търговище (4.9 на 10 000 души от населението), Кърджали и Разград (по 4.4 на 10 000 души).

Осигуреността с болнични легла (легла в болници и центрове със стационар) в ЕС-27 през 2009 г. е 550.9 на 100 000 души от населението (табл. 3). В сравнение с останалите страни членки, за които Евростат предоставя данни, показателят за България е по-висок от този на 17 страни. По-висока от тази в България е осигуреността с болнични легла на 100 000 души от съответното население в Германия, Австрия, Унгария, Чехия, Литва, Полша и Румъния.

3. Болнични легла

(На 100 000 души от населението)

	2005	2006	2007	2008	2009
ЕС-27	582.3	572.0	562.7	557.3	550.9
Австрия	766.2	764.9	773.1	766.2	765.0
Белгия	744.8	672.7	665.7	660.1	653.4
България	642.9	621.4	638.1	650.8	661.6
Великобритания	374.6	356.8	341.9	336.6	330.2
Германия	846.4	829.1	823.4	820.3	822.9
Гърция	473.8	482.7	482.4	478.4	485.8
Дания	386.3	379.8	370.1	358.2	350.1
Естония	548.4	565.3	557.3	571.5	543.9
Ирландия	552.4	534.0	519.9	495.1	.
Испания	338.9	334.2	330.2	324.5	319.3
Италия	400.9	395.2	386.1	374.1	364.3
Кипър	380.0	373.7	374.5	377.2	.
Латвия	766.4	758.6	755.4	744.5	638.3
Литва	711.1	690.7	690.2	685.3	682.4
Люксембург	583.4	569.4	571.4	562.4	551.4
Малта	742.5	752.3	778.0	731.4	482.6
Нидерландия	445.8	478.4	474.9	471.0	466.9
Полша	652.2	647.5	642.5	661.8	665.0
Португалия	354.5	345.9	341.3	336.8	334.9
Румъния	678.1	674.8	654.4	657.4	662.6
Словакия	676.7	670.9	674.9	655.0	649.7
Словения	483.9	477.5	468.3	476.9	462.0
Унгария	786.2	792.1	719.3	711.0	715.0
Финландия	706.5	699.9	674.5	653.8	623.1
Франция	715.7	704.7	700.0	684.6	660.5
Чехия	754.2	741.2	727.3	715.8	710.1
Швеция	293.8	289.8	287.4	281.6	277.1

Източник: Евростат.

Методологични бележки

Статистическото изследване на лечебните и здравните заведения осигурява информация за здравната мрежа по видове лечебни и здравни заведения и териториалното им разпределение, както и за медицинския персонал по специалности и категории. Методологията на изследването е в съответствие с методологическите указания на Евростат за практикуващите медицински специалисти.

Данните са по състояние в края на годината. Данните за легловия фонд включват броя на действително разкритите и временно закритите за срок по-малък от шест месеца легла, но не включват временно разкритите легла.

При анализиране на данните за здравната мрежа трябва да се има предвид, че броят на заведенията и легловият фонд се променят не само в резултат на разкриване и закриване на заведения, но и поради промени, свързани с преобразуване на заведенията от един вид в друг или обединяване на заведения.

В броя на медицинския персонал (физически лица) се включват практикуващите в лечебните и здравните заведения независимо от ведомствената подчиненост на заведенията. Не са включени данни за работещите извън страната медицински специалисти и за тези, които не работят непосредствено в здравните заведения - напр. във фармацевтичната промишленост.

Разпределението на лекарите по специалности се отнася до практикуваната от тях специалност, като специалностите са в съответствие с Наредба № 34 на Министерството на здравеопазването (ДВ, бр. 7 от 2007 г.).

Показателите за осигуреност на населението са изчислени с броя на населението в края на годината.

Данните за здравната мрежа са разработени на национално, областно и общинско ниво, а за практикуващите медицински специалисти по специалности - на национално и областно ниво.

Допълнителна статистическа информация от изследването „Лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ и здравни заведения“ се предоставя на потребителите чрез отдел „Връзки с потребителите“ на НСИ, e-mail: info@nsi.bg.